

Saatesõnaks.

Richard Brinsley Sheridan, inglise kirjanik ja poliitik, sündis 1751. a. Dublinis ja suri a. 1816, niisiis täpselt 200 aastat hiljem kui ta suur kaasmaalane William Shakespeare, kes suri a. 1616.

Tundes suurt huvi ning armastust lavakunsti vastu, oli Sheridan mõnda aega Londonis teatri direktoriks ja kirjutas rea väga vaimukaid, eriti teesklust ründavaid komöödiaid, milledest maailmakuulsaks said ta „Võistlejad“ (The Rivals), mis ilmus a. 1775, „Keelepeksukool“ (The School for Scandal), mis esietendus a. 1777, ja „Arvustaja“ (The Critic), mis valmis a. 1779.

Aastal 1780 valiti Sheridan, kui viigide parti ei vasema tiiva tegelane Inglise parlamenti, kus ta esines silmapaistva kõnemehena, astudes pidevalt välja iirlaste vabaduse eest ja revolutsionilise Prantsusmaa kaitseks monarhistliku interventsiooni vastu.

Sheridani paremad komöödiad on satiirid aadli ja kodanluse kohta. Neis pilgatakse silmakirjalikku voorust ja liiderikkust kõrgemas seltskonnas. Sheridan valitseti hiilgavalt dramaturgilist tehnikat, seetõttu on ta teosed ehituselt väljapaistvad ja osavalt loodud situatsioonide ning kõige keerukamalt põimitud intriigide poolest otse meisterlike.

Sheridani stiil on haruldaselt selge ja lihtne ning ühtlasi painduv. Ta on suur meister dialoogis, kujude selges kontuuritamises, peenes ja salvavas iironias. Üle kõige aga mõjuvad ta paradoksid, ta suur ja lõikav naer, millega ta saadab oma tegelasi kõige keerulistemates olukordades.

Sheridani juures on raske leida erilisi psühholoogilisi sügavusi, ranget tõsidust ta tegelaste hingeeluavalustes ja järekindlust nende tegudes. Sheridani juures peab oskama kuulata ta naeru inimlikkude nõrkuste ja veidruste üle. Sheridan koomika jõud peitub igat liiki ootamatustega, paradokside ja kontrastide geniaalses ning haruldaselt dünaamilises mängus.

Need kõrged lavalised ja kunstilised omadused on taganud Sheridaniteoseile suure menu nii Inglismaal kui ka teistes kultuurmaades.

* * *

R. B. Sheridan komöödia „Keelepeksukool“ on autori poolt kirjutatud 5 vaatuses, mis jagatud 14 pildiks. Riikliku teatri „Estonia“ lavastuses on autori poolt eri mängukohtades arenevad pildid likvideeritud ja kogu tegevus koondatud ainult 5 vaatuseks, kusjutres lavastaja poolt antud vaatuste piirid enam ei ühdu autori poolt määratud vaatustega.

Nii on lavastaja poolt võetud

esimeseks vaatuseks: autori 1. vaatuse 1. pilt ja 2. vaatuse 2. pilt,
teiseks vaatuseks: autori 1. vaatuse 2. pilt, 2. vaatute 2. ja 3. pilt ja 3. vaatuse 1. pilt,

kolmandaks vaatuseks: autori 3. vaatuse 2. ja 3. pilt ning 4. vaatuse 1. ja 2. Pilt,

neljandaks vaatuseks: autori 4. vaatuse 3. pilt ja 5. vaatuse 1. pilt,

viwendaks vaatuseks: autori 5. vaatuse 2. ja 3. pilt.

Lavastaja julgeb uskuda, et see ümberpaigutus ei kahjusta teose lavalist mõjuvust, vaid ümberpöördult, et see soodustab seda, eriti kui arvestada „Estonia“ näitelava praeguste piiratud tehniliste võimalustega.

Andres Särev.